અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========

ગુજરાત હાઇકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

ટેક્સ અપીલ નં. ૧૧૦૪/૨૦૦૫

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.એસ. ઝવેરી **સહી/–**

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.જે. ઠાકર **સહી/–**

==========

૧	શું સ્થાનિક સમાચારપત્રોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપી શકાય?	હા
૨	રિપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	હા
૩	શું માનનીય ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની અંતિમ નકલ જોવા માગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણ, ૧૯૫૦ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઇ હુકમના અર્થઘટન અંગેનો કાયદાનો કોઇ મહત્વનો પ્રશ્ન સમાવિષ્ટ છે?	ના
૫	શું તે સિવિલ જજને પરિપત્રિત કરવાનો છે?	ના

==========

કમિશનર ઓફ ઇન્કમ ટેક્સ....અપીલકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

ડો. આશિષ બી. દ્વિવેદી....સામાવાળા(ઓ)

==========

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧ તરફે વકીલ શ્રી વરૂણ કે. પટેલ

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફે વકીલ શ્રીમતી સ્વાતિ સોપરકર

==========

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.એસ. ઝવેરી

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.જે. ઠાકર

તારીખ : ૧૧/૧૨/૨૦૧૪

મૌખિક ચુકાદો

(માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.એસ. ઝવેરી દ્વારા)

૧. હાલની અપીલ મારફતે, અપીલકર્તા–વિભાગે ઇન્કમ ટેક્સ એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલના આઈટી(એસએસ)એ નં. ૧૦૩/અમદાવાદ/૦૨ માં તારીખ ૬.૧૨.૨૦૦૪ ના ચુકાદા અને હુકમને પડકારેલ છે, જે અન્વયે ટ્રિબ્યુનલે કરદાતાની અપીલ મંજૂર કરેલ છે અને આકારણી અધિકારીના હુકમને રદ કરેલ છે.

૨. અપીલકર્તા તરફે વકીલ, શ્રી પટેલે અમને ટ્રિબ્યુનલના વાદગ્રસ્ત હુકમ તેમજ આકારણી અધિકારી દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા હુકમનું અવલોકન કરાવ્યું છે. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે ટ્રિબ્યુનલે સમગ્ર બાબતને તેના સાચા પરિપ્રેક્ષ્યમાં ધ્યાને લીધી નથી અને વાદગ્રસ્ત હુકમ પસાર કરતી વખતે ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા ઘણા મુદ્દાઓ પર આકારણી અધિકારીના તારણને સંપૂર્ણપણે અવગણવામાં આવ્યા છે. પોતાની રજૂઆતના સમર્થનમાં, વિદ્વાન વકીલે અમને આકારણી અધિકારીના તારણો તેમજ ટ્રિબ્યુનલના હુકમમાં નોંધાયેલા તારણોનું અવલોકન કરાવ્યું છે, જે નીચે મુજબ પુનઃ રજૂ કરવામાં આવે છે:

<u>આકારણી અધિકારીનો હુકમ</u>

"ઉપર્યુક્ત બાબત પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે:

૧. કરદાતા હિસાબી ચોપડા નિભાવતા નથી.

૨. કરદાતા નિયત રજિસ્ટર ૩–સી નિભાવતા નથી.

૩. કરદાતા એપોઇન્ટમેન્ટ ડાયરીઓ અને ચિઠ્ઠીઓનો જાતે જ પદ્ધતિસર નાશ કરી રહ્યા છે.

૪. કરદાતા દર્દીઓ પાસેથી મળેલ ચૂકવણીઓની પહોંચ નિયમિતપણે દર્શાવતા નથી અને માત્ર માંગણી પર જ તેઓ તેમને પહોંચ આપે છે.

ઉપર્યુક્ત બાબત પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે કરદાતા કમાણીના તમામ પુરાવાઓનો પદ્ધતિસર નાશ કરી રહ્યા છે અને માત્ર તે જ નિભાવી રહ્યા છે જે તેઓ પોતાની આવકના રિટર્નમાં દર્શાવવા ઇચ્છે છે.

જમ કરાયેલા રેકોર્ડ્સ અને અન્ય સામગ્રી/માહિતી પર આધારિત અંદાજ

કરદાતા તરફે વિદ્વાન વકીલે ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ એવી દલીલ કરી હતી કે આકારણી અધિકારી પાસે આવી આવકનો અંદાજ બાંધવા માટે કોઈ સામગ્રી નથી અને અંદાજો સંપૂર્ણપણે તપાસ/સર્ચ કાર્યવાહી દરમિયાન કરદાતાના નિવેદન પર આધારિત છે.

વિદ્વાન વકીલ હકીકતની દ્રષ્ટિએ ખોટા છે. સર્ચ કાર્યવાહી દરમિયાન સ્થળ પરથી લૂઝ પેપર ફાઇલ એ–૧/૮ જમ કરવામાં આવી

હતી. આ ફાઇલ ૦૧–૦૪–૧૯૯૪ થી સર્ચની તારીખ સુધીના સમયગાળા માટે બિનહિસાબી આવક/પહોંચ અને ડો. નાગેશ ભંડારી તથા કરદાતા વચ્ચે તેના વિભાજનની વિગતો આપે છે. નાણાકીય વર્ષ ૦૧–૦૪–૧૯૯૪ થી ૩૧–૦૩–૧૯૯૫ ને સંબંધિત લૂઝ પેપર નં. ૧૭, ૧૮ અને ૧૯ મુજબ, શ્રી નાગેશ ભંડારીને રૂ. ૩,૯૧,૬૧૬/– મળ્યા હતા અને કરદાતાને ઇન્ડોર દર્દીઓ પાસેથી રૂ. ૧,૮૯,૪૪૭/– મળ્યા હતા (આ રસીદો/આવક હિસાબી ચોપડામાં ક્યાંય દર્શાવવામાં આવેલ નથી કારણ કે કરદાતાએ પોતે સ્વીકાર્યું હતું કે કોઈ હિસાબી ચોપડા નિભાવવામાં આવતા નથી અને આઈ.ટી. એક્ટની કલમ ૪૪એએ હેઠળ નિર્ધારિત આવશ્યકતાઓ પણ પૂર્ણ કરવામાં આવતી નથી). તેવી જ રીતે ૦૧–૦૪–૧૯૯૫ થી સર્ચની તારીખ સુધીની બિનહિસાબી પહોંચ ડો. નાગેશ ભંડારી માટે રૂ. ૩,૮૩,૨૩૦/– અને કરદાતા માટે રૂ. ૧,૬૯,૦૪૦/– છે (આ પહોંચ સાડા આઠ મહિના માટે છે). આ પહોંચ આઈ.ટી. એક્ટની કલમ ૧૩૨(૪) હેઠળ નોંધવામાં આવેલા નિવેદનના પ્રશ્ન નં. ૨૨ ના જવાબમાં કરદાતા દ્વારા આપવામાં આવેલા અંદાજ સાથે મેળ ખાય છે. કરદાતાના સ્થળેથી જપ્ત કરાયેલ ફાઇલ એ–૨ એ એડમિશન બુક છે જે ૦૭–૦૧–૧૯૯૪ થી ૩૧–૦૩–૧૯૯૪ સુધીના સમયગાળા માટે દાખલ કરાયેલા દર્દીઓની વિગતો આપે છે. જો કે, ૦૭–

૦૧–૧૯૯૪ થી ૩૧–૦૩–૧૯૯૪ સુધીના સમયગાળા માટે આ દર્દીઓ પાસેથી મળેલી આવક ઉપલબ્ધ નથી. સર્ચ દરમિયાન ઇન્ડોર દર્દીઓ માટે અગાઉના સમયગાળાના રેકોર્ડ્સ પણ મળ્યા ન હતા જ્યારે કરદાતા વર્ષ ૧૯૮૮ થી શ્રી નાગેશ ભંડારી સાથે વ્યવસાય કરી રહ્યા છે. કોઈપણ સમયગાળા માટે ઓપીડી (આઉટડોર પેશન્ટ) ના કોઈ રેકોર્ડ ઉપલબ્ધ ન હતા અને ઓપીડી દર્દીઓ માટે કોઈ હિસાબી ચોપડા મળ્યા ન હતા. આ સંજોગોમાં આકારણી અધિકારી પાસે બ્લોક સમયગાળા માટે કરદાતાના કિસ્સામાં આવકનો અંદાજ બાંધવા સિવાય અન્ય કોઈ વિકલ્પ રહેતો નથી. ઉપરોક્ત બાબત પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે (એ) રોજિંદા ધોરણે આવક છુપાવવામાં આવી રહી છે અને (બી) કરદાતાએ સ્વીકાર્યું છે કે તેમણે અગાઉના સમયગાળા માટે દર્દીઓ પાસેથી મળેલી પહોંચના રેકોર્ડ્સનો પદ્ધતિસર નાશ કર્યો છે.

આ સંજોગોમાં ઉપલબ્ધ જમ કરાયેલ સામગ્રીના આધારે અને આ સંબંધમાં સંબંધિત કેસ લૉને ધ્યાને રાખીને તેમજ સી.આઈ.ટી. વિ. કે.વાય. પિલ્લૈયા એન્ડ સન્સ (૧૯૬૭) ૬૮ આઈ.ટી.આર. ૪૧૧ ના કેસમાં માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણય મુજબ કરદાતાની આવકનો અંદાજ બાંધવો જરૂરી બન્યો છે. જે સમયગાળા માટે રેકોર્ડ પર કોઈ જમ

સામગ્રી ઉપલબ્ધ નથી તે સમયગાળા માટે આવકનો અંદાજ બાંધવામાં આવી રહ્યો છે અને માનનીય આંધ્ર પ્રદેશ હાઇકોર્ટ દ્વારા નિર્ણીત રજનીક એન્ડ કંપની વિ. એ.સી.આઈ.ટી. ૨૫૧ આઈ.ટી.આર. ૫૬૧ ના કેસમાં તાજેતરના ચુકાદામાં સદર અંદાજને સમર્થન મળેલ છે."

<u>ટ્રિબ્યુનલનો હુકમ</u>

"૯. બિનહિસાબી આવકના અંદાજ સંબંધે, કરદાતાએ બિનહિસાબી આવક અંગે વિગતવાર ખુલાસો અને રજૂઆતો રજૂ કરેલ છે જેને સંક્ષિપ્ત રીતે નકારી કાઢવામાં આવેલ છે. દર્દીઓ પાસેથી મળેલી પહોંચ દર્શાવતા લૂઝ પેપર્સની વિગતવાર ચકાસણી દર્શાવે છે કે તેઓ નિયમિત હિસાબી ચોપડા સાથે મેળ ખાય છે અને જપ્ત કરાયેલા લૂઝ પેપર્સ અને હિસાબી ચોપડા વચ્ચે કોઈ વિસંગતતા જણાઈ નથી. મહેસૂલ પક્ષનો એવો કેસ છે કે દર્દીઓની ડાયરીઓ/રેકોર્ડ્સ નિભાવવામાં આવ્યા ન હતા. પરંતુ અમે જણાય છે કે સુસંગત ડાયરીઓ/રેકોર્ડ્સ રેકોર્ડ પર ઉપલબ્ધ છે અને કરદાતા દ્વારા પુરાવા રજૂ કરવામાં આવ્યા છે જે મુજબ કરદાતા દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલા આંકડા કરદાતા દ્વારા નિભાવવામાં આવેલા અને આ બાબત સાથે રજૂ કરાયેલા નિયમિત હિસાબી ચોપડામાં દર્શાવેલ આંકડા

સાથે મેળ ખાતા હતા. અમારો એવો મત છે કે આકારણી હુકમ આઇટીએટી દ્વારા તેમના અગાઉના મૂળ હુકમમાં આપેલા નિર્દેશો મુજબ પસાર કરવાનો રહે છે અને જપ્ત સામગ્રીના આધારે તથા બિનહિસાબી આવકની ગણતરી જપ્ત કાગળો સાથે નિયમિત હિસાબી ચોપડાની સરખામણી કરીને કરવાની રહે છે. આકારણી અધિકારીએ કરદાતાના માત્ર નોંધાયેલા નિવેદન પર આધાર રાખવો જોઈતો ન હતો જે સાચી પરિસ્થિતિની જાણ થતાં પાછળથી તેમના દ્વારા પાછું ખેંચી લેવામાં આવ્યું હતું.

૧૦. રેકોર્ડ પર એવો કોઈ આધાર નથી જેના આધારે આકારણી અધિકારી બિનહિસાબી આવકનો અંદાજ લગાવી શકે અને આકારણી અધિકારીએ સંપૂર્ણપણે સર્ચ કાર્યવાહી દરમિયાન કરદાતાના નિવેદનના આધારે જ બિનહિસાબી આવકનો અંદાજ લગાવ્યો છે. કાર્યવાહીમાં પાછું ખેંચેલા નિવેદન પર આધાર રાખી શકાય છે કારણ કે અગાઉ આપવામાં આવેલું નિવેદન ત્યારે નોંધવામાં આવ્યું હતું જ્યારે કરદાતા હતાશા/ડિપ્રેશનમાં હતા અને સાચી પરિસ્થિતિ જાણતા ન હતા. આકારણી કાર્યવાહી દરમિયાન એવી પણ દલીલ કરવામાં આવી હતી કે કરદાતા દ્વારા ભય અને દબાણ હેઠળ એ મતલબનો ઘટસ્ફોટ કરવામાં

આવ્યો હતો કે જો આ રીતે જણાવવામાં આવેલી રકમ સમર્પિત કરવામાં નહીં આવે, તો કરદાતાએ ઘણા ગંભીર પરિણામો ભોગવવા પડશે. આ સંજોગોમાં અને શુદ્ધબુદ્ધિપૂર્વક કરદાતાએ નિવેદન આપવું પડ્યું હતું જે પાછળથી તેમના દ્વારા પાછું ખેંચી લેવામાં આવ્યું હતું. કરદાતા વ્યવસાયે ડોક્ટર હોવાથી ગ્રોસ રિસિપ્ટ્સ અને નેટ રિસિપ્ટ્સ જેવા ટેકનિકલ એકાઉન્ટિંગ શબ્દોથી વાકેફ ન હતા અને વધુમાં આ નિવેદન કરદાતા દ્વારા નોટરી સમક્ષ કરવામાં આવ્યું હતું જેઓ સોગંદ પર નિવેદન નોંધવા માટે સરકાર દ્વારા નિયુક્ત અધિકૃત સત્તાધિકારી છે અને તેથી નોટરી સમક્ષ કરવામાં આવેલા નિવેદનને નકારી કાઢવામાં આકારણી અધિકારી વાજબી ન હતા."

૩. ઉપરોક્ત બાબતને ધ્યાને રાખીને, તેમણે દલીલ કરી હતી કે કરદાતાના કેસ વિરુદ્ધ રેકોર્ડ પર પૂરતા પુરાવા હોવા છતાં, ટ્રિબ્યુનલે કોઈપણ સચોટ કારણો આપ્યા વિના કરદાતાની અપીલ મંજૂર કરી હતી. તદનુસાર તેઓ આ અપીલ મંજૂર કરવા માટે અરજ કરે છે.

૪. સામાવાળા તરફે વિદ્વાન વકીલ, શ્રી સોપરકરે આજે રજૂ કરવામાં આવેલી વધારાની પેપર બુકનું અમને અવલોકન કરાવીને ટ્રિબ્યુનલના હુકમને વાજબી

ઠેરવવાનો પ્રયાસ કર્યો છે. તેમણે દલીલ કરી હતી કે જે આધાર પર આકારણી અધિકારીએ હુકમ કર્યો છે તે રેકોર્ડ પરના પુરાવાઓ સાથે સુસંગત નથી.

૫. અમે ટ્રિબ્યુનલના વાદગ્રસ્ત હુકમનું અવલોકન કર્યું છે. કેસના રેકોર્ડ પર પૂરતા પુરાવા હોવા છતાં ટ્રિબ્યુનલે આકારણી અધિકારીના તારણોને તેના યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં ધ્યાને લીધા નથી અને ટ્રિબ્યુનલે આકારણી અધિકારીના તારણને ઉલટાવવા માટે સચોટ કારણો આપ્યા નથી તેવી શ્રી પટેલની રજૂઆત સ્વીકારવા યોગ્ય જણાય છે. અમારો એવો મત છે કે અપીલકર્તા તરફે વિદ્વાન વકીલ દ્વારા ઉપસ્થિત કરવામાં આવેલી દલીલમાં નોંધપાત્ર વજૂદ છે. બીજી તરફ, શ્રી સોપરકર આકારણી અધિકારીના તારણને ઉલટાવવા માટે ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા અપનાવવામાં આવેલ કોઈપણ તર્ક દર્શાવવાની સ્થિતિમાં ન હતા.

૬. ઉપરોક્ત બાબતને ધ્યાને લેતાં, ગુણદોષ પર આ બાબતની ચકાસણી કરવાને બદલે, અમારા મતે, આ બાબત પર નવેસરથી વિચારણા કરવા માટે સમગ્ર બાબતને ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ પરત મોકલવી વધુ યોગ્ય છે. તદનુસાર, અમે કરદાતાની અપીલ પર નવેસરથી વિચારણા કરવા માટે આ બાબત ઇન્કમ ટેક્સ એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ પરત મોકલીએ છીએ. અહીં એ ઉલ્લેખ કરવો અસ્થાને નથી કે કરદાતાની અપીલ પર નવેસરથી વિચારણા કરતી વખતે, ટ્રિબ્યુનલ

વિભાગ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવી શકે તેવા તમામ મુદ્દાઓ પર વિચારણા કરશે. બાબતનો નવેસરથી નિર્ણય કરતી વખતે, ટ્રિબ્યુનલ આકારણી અધિકારીના તારણો પર પણ ગુણદોષના આધારે વિચારણા કરી શકે છે અને રેકોર્ડ પરના પુરાવાઓને ધ્યાને લીધા પછી યોગ્ય હુકમ પસાર કરી શકે છે.

૭. પૂર્વોક્ત સંજોગોમાં, આ અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે છે. કરદાતાની અપીલ પર નવેસરથી વિચારણા કરવા માટે આ બાબત ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ પરત મોકલવામાં આવે છે. સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે આ કોર્ટે કેસના ગુણદોષ પર પોતાનો કોઈ અભિપ્રાય વ્યક્ત કર્યો નથી.

સહી/–
(કે.એસ. ઝવેરી, ન્યાયમૂર્તિ)
સહી/–
(કે.જે. ઠાકર, ન્યાયમૂર્તિ)

*માલેક

This is an AI-Assisted Translation.

==========

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========